

Unitat administrativa: Serveis Urbans

Assumpte: Estratègia per a la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida – Actualització 2025

Referència expedient: SU-CA2025-01

DECRET D'ALCALDIA

Sr. Felix Larrosa Piqué, paer en cap de l'Ajuntament de Lleida

Antecedents de fet

Una dinàmica preocupant dels darrers temps en l'horta de Lleida és la proliferació de parcel·les abandonades, que baixen la qualitat ambiental i paisatgística de l'horta i la ciutat, i també representen una pèrdua d'oportunitats per la potenciació de l'agricultura. Un estudi acurat d'aquesta situació mitjançant eines d'anàlisi cartogràfic, realitzat l'any 2013, ens retorna que de les 10.753 parcel·les que te el municipi de Lleida, 374 parcel·les no estan cultivades

Per fer front a aquesta situació, l'Ajuntament de Lleida va aprovar al gener de 2018 "L'Estratègia per a la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida" per tal de fer front a l'abandonament de finques agràries del municipi.

Posteriorment, el marc normatiu que regeix situacions com la descrita ha estat modificat i desenvolupat a través de la Llei 3/2019, de 17 de juny, dels espais agraris, i el Decret 169/2023, de 12 de setembre, del procediment per declarar una parcel·la agrícola i ramadera en desús i del funcionament del Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús, pel que procedeix l'actualització Estratègia per a la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida

Fonaments de dret

La LLEI 3/2019, del 17 de juny, dels espais agraris, en el seus articles 23 i següents regula els Instruments per a la recuperació i la preservació de la capacitat productiva dels espais agraris en desús, i si be, no atribueix directament competències als municipis en aquesta matèria, si que els hi reconeix implícitament, quan en el seu article 25.8 indica:

*8. El Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús ha de tenir en compte i ha d'establir mecanismes de relació pertinents **amb les iniciatives que l'Administració local hagi posat en funcionament amb el mateix objectiu que aquest registre***

I en aquest sentit justament la junta de govern de l'Ajuntament de Lleida, en la seva sessió de 16 de gener de 2018 va aprovar l'estratègia per la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida, en línia amb els objectius fixats en la LLEI 3/2019, del 17 de juny, dels espais agraris, això es per preservar la capacitat productiva del sector agrari, en el nostre cas de Lleida.

Aquest marc legislatiu ha estat desenvolupat pel Decret 169/2023, de 12 de setembre, del procediment per declarar una parcel·la agrícola i ramadera en desús i del funcionament del Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús.

Fent ús de les atribucions que m'han estat conferides per l'article 21.1 s) de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, i l'article 53.1 u) del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya,

RESOLC:

Primer. Aprovar l'actualització de l'Estratègia per a la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida.

Segon. Donar compte de la present resolució en la propera sessió plenària que es celebri.

ESTRATÈGIA PER A LA CUSTÒDIA AGRÀRIA DE LES TERRES NO CULTIVADES DEL MUNICIPI DE LLEIDA – ACTUALITZACIÓ 2025

Antecedents

Ajuntament de Lleida

L'Ajuntament de Lleida va aprovar al gener de 2018 "L'Estratègia per a la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida" per tal de fer front a l'abandonament de finques agràries del municipi.

Posteriorment, s'han aprovat els instruments normatius que regulen i assignen les competències per a la declaració de les finques en desús i el seu registre mitjançant la Llei 3/2019, de 17 de juny, dels espais agraris i el DECRET 169/2023, de 12 de setembre, del procediment per declarar una parcel·la agrícola i ramadera en desús i del funcionament del Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús.

Per adaptar l'Estratègia municipal al nou marc normatiu, cal realitzar algunes modificacions.

Justificació

El municipi de Lleida té un entorn eminentment agrari. De les 21.230 hectàrees del municipi, 19.000 són superfície cultivable i d'aquestes 12.351 es corresponen a l'àmbit que coneixem com Horta de Lleida.

Precisament, la evolució històrica d'una horta antiga que data del segle XII, ens permet entendre la situació actual en la que ens trobem amb una zona caracteritzada per petites parcel·les de cultiu, amb un baix nivell de tecnificació agrícola, amb edificació i població dispersa i amb una opció productiva molt centrada en la fructicultura. Aquest fet fa de l'horta de Lleida un espai d'agricultura periurbana amb oportunitats per potenciar el sector agrari amb l'abastiment de productes agraris frescos directament a la ciutat alhora que és un gran escenari pel manteniment del paisatge, la qualitat ambiental i el patrimoni històric. Al mateix temps, aquesta proximitat a la ciutat també representa una amenaça degut a l'aparició de tensions i dinàmiques urbanístiques pròpies dels espais periurbans. Una dinàmica preocupant dels darrers temps és la proliferació de parcel·les abandonades, que baixen la qualitat ambiental i paisatgística de l'horta i la ciutat, i també representen una pèrdua d'oportunitats per la potenciació de l'agricultura. Un estudi acurat d'aquesta situació mitjançant eines d'anàlisi cartogràfic, realitzat l'any 2013, ens retorna que de les 10.753 parcel·les que té el municipi de Lleida, 374 parcel·les no estan cultivades. La superfície total d'aquestes parcel·les és de 621 hectàrees, el que suposa el 4,2 % de la superfície agrària del municipi. Les característiques d'aquestes parcel·les són:

- El 91% de la superfície no cultivada té disponibilitat de reg.

Ajuntament de Lleida

- Un 55% de la superfície no cultivada té uns requeriments d'inversió baixos, això significa que únicament amb treballs de llaurat i desbrossat les parcel·les es poden posar en producció.
- Un 52% de la superfície es troba a menys de 1 km dels nuclis urbans de Lleida,
- Un 55% de la superfície és visible des de les principals vies de comunicació del terme municipal.

En aquest sentit el Pla d'Usos de l'Horta de Lleida, aprovat en sessió plenària de novembre de 2018, inclou la línia estratègica 3. Promoure sistemes de producció i comercialització que afavoreixin l'increment de les rendes generades per les explotacions agràries, i es proposa la creació d'eines i estratègies de custòdia del territori

Custòdia agrària a Lleida

La custòdia del territori és una estratègia que cerca implicar els diferents agents del territori en la conservació dels seus valors. En aquest sentit, és un instrument útil per fer front al progressiu i constant abandonament de l'activitat agrària per part de persones titulars d'explotacions, per diversos motius, però que provoca la disminució de la superfície agrícola utilitzada i, per tant, la corresponent davallada del potencial productiu. La pèrdua de sòl productiu, a més de la repercussió en la producció d'aliments i matèries primeres, comporta la destrucció d'un habitat i un paisatge que constitueix una senyal d'identitat del nostre territori. És limitat i escàs que, atesa la seva formació, deriva d'un procés lent i costós i es pot considerar que no és un recurs renovable.

Per tant, s'han d'introduir mesures per reconduir aquesta situació, amb el disseny de mecanismes que permetin ampliar la base territorial de les explotacions, i millorar així les seves expectatives de viabilitat econòmica.

Per fer front a aquesta situació, l'Ajuntament de Lleida fa ús de 3 tipus d'instruments:

1. Normatius
2. Informatius
3. Formatius

Instruments normatius

- Llei 3/2019, de 17 de juny, dels espais agraris

Ajuntament de Lleida

- DECRET 169/2023, de 12 de setembre, del procediment per declarar una parcel·la agrícola i ramadera en desús i del funcionament del Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús

Aquest decret regula la promoció de l'arrendament de les parcel·les agrícoles i ramaderes que estan en desús i el mecanisme per a la inscripció en el Registre de parcel·les agrícoles en desús, per tal de destinar-les a l'activitat agrària.

L'Ajuntament de Lleida s'incorporarà a la Comissió territorial de seguiment del Registre, tal i com preveu el Decret 169/2023.

Per comunicar o inscriure una parcel·la agrícola en desús:

[Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús. Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació \(gencat.cat\)](https://gencat.cat/registre/parcelles-agricoles-ramaderes-en-desus)

Un pas previ a la inclusió d'aquestes terres al registre de parcel·les en desús seria la cessió al programa de custòdia de l'ajuntament.

Instruments informatius

- Estratègia per a la custòdia agrària de les terres no cultivades del municipi de Lleida

L'Ajuntament de Lleida disposa d'aquesta estratègia que és una eina que per facilitar la reducció de les finques que no es cultiven dins del municipi i, a la vegada, recuperar el cultiu donant suport als agricultors/res actuals, o a les persones que es vulguin incorporar professionalment a l'activitat agrària per desenvolupar una activitat econòmica basada en l'agricultura.

D'aquesta manera, es crea *el Banc de Finques Agràries en Custòdia* per aquells propietaris que tenen previst deixar de treballar les seves finques poden, voluntàriament, posar a disposició d'altres agricultors o de la paeria les seves finques.

La publicitat d'aquestes finques es farà en l'apartat de Custòdia del Territori dins la pàgina web de l'horta de Lleida.

Instruments formatius

Cal aprofitar les estructures de formació i educació que disposem per impulsar la promoció de l'auto ocupació i la formació a través de programes especialitzats i la materialització d'accions de visibilitat.

Des de l'àmbit local cal treballar amb programes que estimulin l'assentament de la població al territori generant projectes d'innovació social, fomentant l'emprenedoria agrària i impulsant negocis que garanteixin la prestació de serveis i generin activitat econòmica.

També es farà difusió entre els interessats, de l'amplia oferta formativa del Departament d'Agricultura

Destinataris

Podran optar a les finques del Banc de Finques en Custòdia, per aquest ordre de prioritats:

- Nous/ves agricultors/res que vulguin incorporar-se a l'activitat agrària professional (imprescindible donar-se d'alta com agricultor/a)
- Agricultors/res de l'Horta de Lleida
- Entitats agràries, socials o de custòdia per usos diversos (conservació, millora paisatgística, formació, integració de col·lectius amb risc d'exclusió etc).
- Agricultors/res de municipis veïns que tinguin terres a l'Horta de Lleida
- Agricultors/res d'altres municipis que no tinguin terres a l'Horta

L'Ajuntament podrà gestionar directament o mitjançant una entitat de custòdia, les finques del Banc de Finques Agràries en Custòdia amb finalitats agràries, paisatgístiques o ambientals

De la incorporació de finques al Banc de Finques Agràries en Custòdia

Les persones propietàries de finques que no estan cultivades o que es preveu que es deixaran de cultivar en breu i que vulguin incorporar-se al Banc de Finques Agràries en Custòdia oferiran la informació de les seves finques a l'Ajuntament de Lleida per tal que aquest les posi a disposició dels agricultors/res interessats

La inscripció en el Banc de Finques Agràries en Custòdia és gratuïta

Banc de terres disponibles.

Cada una de les parcel·les es farà una fitxa amb les dades bàsiques

- Dades cadastrals.
- Pendent.
- Superfície.
- Disponibilitat de reg.
- Ús actual.
- Presència de construccions.
- Presència d'abocaments o deixalles.
- Costos: aigua, impostos, altres...

Ajuntament de Lleida

- Dades del propietari.
- Altres condicionants que planteja el propietari

Procediment per inscriure les terres al Banc de terres disponibles. El propietari ho farà voluntàriament i signarà un document d'inscripció al Banc

Banc de Finques Agràries en Custòdia

L'Ajuntament farà pública al lloc web corresponent la informació del Banc de Finques Agràries en Custòdia, tret de les dades de caràcter personal.

L'Ajuntament facilitarà el contacte directe de les persones interessades amb les persones propietàries de la finca

Preu de l'arrendament.

Les finques cedides pels propietaris al programa de custòdia de l'ajuntament quedaran lliures de costos i impostos pels seus propietaris ja que les despeses d'explotació les assumiran els arrendataris i la paeria mitjançant un programa d'ajuts compensarà els impostos municipals.

Barems establerts per determinar les aptituds a l'hora d'optar a les parcel·les de titularitat municipal o les ofertes al Banc de Finques Agràries en Custòdia

PUNTUACIÓ MAXIMA	CRITERI	VARIABLE	PUNTUACIÓ
20	Nivell de professionalització agrària de la persona sol·licitant	Agricultor/a títol principal	20
		Agricultor/a temps parcial	5
		Entitats agràries, socials o de custòdia per usos diversos (conservació,	15

		formació, integració de col·lectius amb risc d'exclusió et).	
60	Promoció de la incorporació de determinats col·lectius a l'activitat agrària	Explotació de nova creació	20
		Incorporació de joves	20
		Incorporació o direcció de dones	20
20	Vinculació a l'horta	Agricultors/res del municipi Lleida	20
		Agricultors/res de municipis limítrofs	10
		Agricultors/res d'altres municipis	5
10	Tipus de cultiu	Hortalissa	10
		Fruiters de regadiu	8
		Cereal	6
		Pastura	4
		Farratge	2
10	sistema productiu	ecològic	10
		integrat	6
20	l'orientació comercial	transformació artesanal de producte	10
		venda directa	10

Servei de detecció de les parcel·les abandonades i de dinamització del seu arrendament.

L'Ajuntament de Lleida realitzarà la recerca de les parcel·les abandonades municipals en base a les seves pròpies informacions/estudis: a través de les denúncies rebudes, la informació de la brigada de medi ambient, tècnics de l'horta i expedients sobre problemes generats per parcel·les abandonades o sense cultivar per tal d'identificar els propietaris i motivar-ne el seu cultiu a través del Banc de Finques Agràries Municipal o bé el Registre de parcel·les en desús.

Per altra banda, s'editarà informació sobre els beneficis de participar en el **Banc de Finques Agràries en Custòdia** i del seu funcionament. Informació dels objectius i avantatges a propietaris i agricultors.

Programes de millora ambiental i paisatgística de les finques no cultivades, l'Ajuntament de Lleida podrà promoure projectes específics de millora ambiental o paisatgística a les finques del àrea periurbana, on podrà intervenir en la millora de la finca i en la seva gestió.

Dades de caràcter personal

L'Ajuntament s'obliga a complir amb les prescripcions que es prevegin a la normativa vigent en cada moment en matèria de protecció de dades de caràcter personal i en especial les contingudes al Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, i la normativa de desplegament.

Aprovació, modificació i derogació

Aquesta estratègia serà vigent des de la seva aprovació fins a la seva modificació o derogació.

Així ho mano i signo en la data de la signatura electrònica, del que la Secretaria General en dona fe.